

STANJE VANREDNO – NASILJE PREMA ŽENAMA REDOVNO

RAD GRUPA ZA KOORDINACIJU I SPREČAVANJE NASILJA U PORODICI U
RASINSKOM OKRUGU TOKOM VANREDNOG STANJA 2020.

- Opšti nalazi
- Situacija u Rasinskom okrugu tokom vanrednog stanja
- Rad grupa za koordinaciju
- Postupanje centara za socijalni rad, Policijske uprave Kruševac i osnovnih javnih tužilaštava u Rasinskom okrugu
- Rad SOS telefona

Summary

- Žene i pandemija; Kršenje ljudskih prava; Smanjenje broj sastanaka Grupa za koordinaciju i saradnju; Smanjenje broja razmotrenih slučajeva i izrađenih individualnih planova zaštite; Nepozivanje ženskih grupa na sastanke grupa za koordinaciju i saradnju

Kada je reč o pandemiji virusa korona, a jeste reč i o tome, pokazalo se da **žene u celom svetu nose ogroman teret krize** uzrokovane pandemijom virusa korona budući da čine većinu među zdravstvenim radnicima, u trgovini, školstvu, na održavanju higijene, u neformalnoj ekonomiji i na poslovima, koji podrazumevaju brigu o porodici i društvu, a da sledstveno tome **nisu adekvatno** zaštićene.

Prvi slučaj zaraze virusom u Srbiji je, prema zvaničnoj verziji, registrovan **6. marta**, a **15. marta** proglašeno je **vanredno stanje** što znači da put, koji je Srbija prešla od “najsmešnijeg virusa na svetu” do zaključavanja osoba starijih od 65 godina, nije bio dugačak. (Pogledati izveštaj Inicijative A11¹.)

Nakon uvođenja vanrednog stanja, više nevladinih organizacija i pojedinaca i pojedinki ukazuje na kršenje ustava zbog raspuštanja Parlamenta čime je onemogućeno njegovo učešće u proglašenju vanrednog stanja. Takođe je ukazano i na **kršenje ljudskih prava** u slučaju marginalizovanih i ranjivih osoba, naprimer, Roma / Romkinja, migranata / migrantkinja, osoba sa invaliditetom, kao i osoba, koje se bave neformalnim vidovima ekonomije.

U posebno ranjive i marginalizovane grupe u društvu spadaju i žene sa iskustvom nasilja u porodici. Nasilje prema ženama nije prestalo zato što se dogodio COVID 19. Prema medijskim izveštajima, u 2020 ubijeno je 26 žena, a za još najmanje 5 slučajeva nasilja se može pretpostaviti da je reč o femicidu.

Tokom 52 dana trajanja vanrednog stanja, Osnovno javno tužilaštvo Kruševac, održalo je 3 sastanka grupe za koordinaciju i sprečavanje nasilja u porodici. Broj sastanaka grupe za Čićevac i Varvarin bio je samo 1. Propisani broj sastanaka organizovalo je Osnovno javno tužilaštvo u Trsteniku – 4, dok je broj sastanaka u Brusu i u Aleksandrovcu bio po 2 - sastanci su održani putem telefona.

Nastavljen je **trend smanjenja broja** izrađenih individualnih planova zaštite. Naime, osim u Kruševcu gde je Grupa usvojila 3 individualna plana zaštite, u ostalim gradovima grupe nisu usvojile nijedan niti su žrtve pozivane da učestvuju u njegovoj izradi.

---

¹ <https://www.a11initiative.org/wp-content/uploads/2020/10/Ljudska-prava-u-Srbiji-tokom-prvog-talasa-koronavirusa-1.pdf>

Nije bilo ni podnetih tužbenih zahteva za određivanje mere zaštite od nasilja u porodici, po Pordičnom zakonu, osim u slučaju opštine Trstenik, u kojoj je Tužilac podneo 2 zahteva. Nema, međutim, dostupnih informacija o tome da li su ovi zahtevi usvojeni.

Na osnovu podataka, koje imamo i prepostavljenih indikatora (mesečni prosek razmotrenih slučajeva), zaključujemo da je u periodu **vanrednog stanja broj razmotrenih slučajeva bio manji nego u istom periodu lane.**

“Niko ne zna šta se stvarno događalo (sa) ženama koje su preživele nasilje u porodici u Srbiji, tokom vanrednog stanja, posebno na lokalnom nivou. To je misterija.

(Aktivistkinja Mreže Žene protiv nasilja)

UNDP, razvojna agencija Ujedinjenih nacija, početkom juna 2020. pozvala je vlade širom sveta da **hitno odgovore na porast nasilja prema ženama i devojčicama** tokom krize primenom snažnijih mera, poput “uspostavljanja sigurnih kuća i telefonskih linija za pomoć u hitnim slučajevima” i podrškom “radu policije i pravosuđa za vreme izolacije”. UNDP je, takođe, preporučio razvijanje “novih protokola za pružanje podrške posredstvom telefona ili internet platformi” i “proširivanje usluga”, kao i da se “u svakom planu i budžetu za reagovanje na COVID-19 nalaze i koraci za sprečavanje rodno-zasnovanog nasilja”².

Najstariji SOS telefon za žene sa iskustvom nasilja u porodici u Srbiji, *Autonomni ženski centar* zabeležio je povećan broj poziva tokom vanrednog stanja u odnosu na period pre toga. Žene su, kažu u AŽC, prijavljivale različite oblike psihičkog nasilja, a izraženo je bilo i ekonomsko nasilje, posebno nedavanje izdržavanja.

Iskustva *Udruženja žena Peščanik*, pak, govore o smanjenju broja poziva tokom vanrednog stanja za 30%, što ne znači da je i nasilje bilo smanjeno već može da ukaže na pretpostavku da se žene u slučaju kada je nasilnik sa njima plaše da prijave nasilje i potraže pomoć.

Rasinski okrug³ u vreme vanrednog stanja

I „Zatvoreno“

² <https://www.rs.undp.org/content/serbia/sr/home/presscenter/articles/2020/undp-poziva-na-hitnu-akciju-za-reavanje-nasilja-nad-enama-i-devo.html>

³ Rasinski okrug ima oko 250.000 žitelja, od kojih polovina živi u Kruševcu, koji je je centar okruga dok Aleksandrovac, Brus, Varvarin, Čičevac i Trstenik, imaju od 10-tak do 50.000 stanovnika/ca. U Rasinskom okrugu deluju **3 osnovna javna tužilaštva**. OJT Kruševac za Kruševac i za Varvarin i Čičevac. OJT Brus pokriva Brus i Aleksandrovac. Theće OJT je u opštini Trstenik. **Sedište Policijske uprave je u Kruševcu**. U ostalim gradovima, postoje **policijske stanice**. Četiri (4) grada imaju sopstveni centar za socijalni rad, dok je centar za socijalni rad za Čičevac i Varvarin u Čičevcu.

Postupajuće institucije, pre svega Centar za socijalni rad, kao jedna od najvažnijih karika u sistemu zaštite od nasilja prema ženama i u porodici, organizuje rad zaposlenih **od kuće**. Na sajtu Osnovnog javnog tužilaštva stoji informacija o organizovanom dežurstvu i postupanju samo po hitnim slučajevima, u šta nasilje prema ženama i spada, ali nema informacija, možemo samo da verujemo ili se nadamo da tužilaštvo tako i postupa. Država ćuti. Ne donosi mere zaštite. Mediji beleže slučaj žene, koja bežeći pred nasilnikom u vreme policijskog časa, uspeva da stigne jedino do kazne za kršenje policijskog časa. Nakon reagovanja ženskih grupa i javnosti država se oglašava izjavama da žene mogu da prekrše policijski sat bez posledica, ukoliko im se dogodi nasilje.

II U rukavicama, bez maski

Veliki broj žena, koje žive u udaljenim naseljima i one sa povećanim rizikom od zaražavanja, žene starijeg životnog doba, slabijeg imovnog stanja, nedovoljno pismene i bez fizičkih mogućnosti da koriste komjutere, imaju otežan pristup tehnologiji tako da nisu u situaciji da prijave nasilje i zatraže pomoć sa distance. Javni transport, koji, kako podaci pokazuju, žene koriste u znatno većem procentu nego muškarci⁴, najpre je redukovan, a zatim ukinut što je dodatna otežavajuća okolnost za traženje pomoći. Žene koje žive u siromaštvu, u naseljima bez adekvatne infrastrukture i uslova za održavanje higijene, susreću se sa ozbiljnim **izazovom očuvanja sopstvenog i zdravlja porodice**. Mnoge žene koje su angažovane u takozvanoj neformalnoj ekonomiji, ostaju bez tržišta, odnosno mogućnosti da prodaju ono što proizvedu. Gubljenje mogućnosti da zarade novac za žene koje su preživele nasilje u porodici donosi **opasnost gubitka nezavisnosti** koja je važan faktor za izlazak iz situacije nasilja.

III Koja zna, ta ne može

Tokom vanrednog stanja, vrlo brzo postaje očigledno da ženske grupe⁵, koje rade u manjim sredinama **nemaju dovoljno kapaciteta i resursa** da prilagode rad izmenjenim uslovima do kojih je dovela pandemija virusa korona. Jasno je da im nedostaju osoblje, tehnička oprema i / ili tehnička znanja i veštine za korišćenje online platformi u radu.

Važno je da imamo svest o položaju lokalnih ženskih grupa, jer su one najčešće u sredinama u kojima deluju **jedine** akterke, koje su **posvećene pitanjima ženskih prava** i rodne ravnopravnosti. Uprkos njihovom znanju i iskustvu u radu sa različitim ženama na terenu, prema našim saznanjima, nijedna lokalna samouprava u Rasinskom okrugu **ne konsultuje ih u vezi sa planiranjem mera za zaštitu od pandemije**. To se ne događa ni u slučaju Udruženju žena Peščanik.

⁴ Procenat žena u populaciji žena Srbije, koji poseduje vozačku dozvolu je 37; u slučaju muškaraca - 71%

⁵ *Udruženje žena Peščanik* je prva ženska grupa u Rasinskom okrugu, osnovana 2000. *Romani cikna*⁵, 2010, bavi se pravima i osnaživanjem Romkinja. Od 2010, *Ž kao žena i kao Župa*, u Aleksandrovcu, pruža podršku ženama, koje su preživele nasilje. *Alternativni centar za devojke*, Kruševac, 2012. u fokusu ima osnaživanje mladih žena. *Kaliopa* u Brusu i *Una* u Čičevcu su osnovane 2016. odnosno 2017, *Jasike* u selu Jasika, blizu Kruševca 2018 i 2019, *Teuta-tim* u Trsteniku. Od 2010. na inicijativu *UŽ Peščanik*, u okrugu deluje *Mreža žena Rasinskog okruga*.

Grupe za saradnju i koordinaciju i dalje bez ženskih grupa

Podsećamo da je formiranje **grupa za koordinaciju i saradnju u sprečavanju nasilja prema ženama** na području delovanja osnovnih javnih tužilaštava, predviđeno **članom 25** Zakona o sprečavanju nasilja u porodici. Zadatak Grupe je da razmotri slučajeve nasilja, koji nisu okončani pravosnažnom sudskom odlukom u građanskom i krivičnom postupku, izradi individualni plan zaštite i predloži javnom tužilaštvu mere za okončanje sudskog postupka. Osim predstavnika osnovnih javnih tužilaštava, policije i centara za socijalni rad, **u radu grupe mogu, po potrebi, učestvovati** predstavnici / predstavnice obrazovnih, vaspitnih i zdravstvenih ustanova, Nacionalne službe za zapošljavanje, druga pravna lica i **udruženja i pojedinci i pojedinke, koji/koje pružaju zaštitu i podršku žrtvama.**

Tokom perioda 2017-2019, sastanci grupa za koordinaciju i saradnju u Rasinskom okrugu održavani su, uglavnom, redovno - na svakih 15 dana. Ta praksa nastavljena je i početkom 2020, sve do proglašenja vanrednog stanja, 15. marta. Tokom 52 dana trajanja vanrednog stanja OJT Kruševac, podgrupa Kruševac održala je 3 sastanka, a podgrupa za Čičevac i Varvarin samo 1 sastanak. Propisani broj sastanaka organizovalo je Osnovno javno tužilaštvo u Trsteniku – 4 dok je broj sastanaka u Brusu i u Aleksandrovcu bio 2 - u svakom od ova dva grada, sastanci su održani putem telefona.

Broj individualnih planova zaštite, ni ranije nije bio značajno velik, a tokom vanrednog stanja ovoj aktivnosti posvećena je još manja pažnja. Naime, osim u Kruševcu gde je Grupa usvojila 3 individualna plana zaštite, u ostalim gradovima grupe nisu usvojile nijedan niti su žrtve pozivane da učestvuju u njegovoj izradi.

Da učestvuju ili barem doprinesu izradu planova zaštite **nisu bile pozivane ni ženske grupe.** Nisu bile pozivane ni na sastanke grupa za koordinaciju.

U periodu vanrednog stanja **nije bilo podnetih tužbenih zahteva za određivanje mere zaštite** od nasilja u porodici po Porodičnom zakonu, osim u slučaju opštine Trstenik, u kojoj je Tužilac podneo 2 zahteva. Nema, međutim, dostupnih informacija o tome da li su ovi zahtevi usvojeni.

Kada je reč o broju razmotrenih slučajeva nasilja u porodici, **ukupan broj razmotrenih slučajeva** bio je **147.** Na osnovu podataka koje imamo i pretpostavljenih indikatora (mesečni prosek razmotrenih slučajeva) zaključujemo da je u periodu vanrednog stanja **broj razmotrenih slučajeva manji** nego u istom periodu lane.

Tabela 1 - Broj razmotrenih slučajeva nasilja u porodici

Broj razmotrenih slučajeva za Grad Kruševac	Broj razmotrenih slučajeva za Varvarin i Čičevac	Broj razmotrenih slučajeva za Brus	Broj razmotrenih slučajeva za Aleksandrovac	Broj razmotrenih slučajeva, Trstenik
9 tekućih 78 novoprijavljenih	0 tekućih 8 novoprijavljenih	8 novoprimljenih i 1 tekući	5 novoprimljenih i 2 tekuća	23 tekuća i 13 novoprimljenih
Ukupno 87	Ukupno 8	Ukupno 9	Ukupno 7	Ukupno 36

Broj predloga za produženje podnetih i usvojenih hitnih mera zaštite u OJT Kruševac je približno isti, dok je u drugim osnovnim javnim tužilaštima manji u odnosu na isti period u 2019.

Tabela 2 – Predlozi za produženje podnetih i usvojenih mera zaštite

OJT Kruševac, podgrupa Kruševac i podgrupa Ćićevac i varvarin		OJT Brus, podgrupa Brus i podrgrupa Aleksandrovac		Trstenik	
podneti 61	usvojeni 61	podneti 8	usvojeni 8	podneti 13	usvojeni 13

Postupanje policije

Tabela 3 - Broj prijavljenih slučajeva, period od 15.03.2020. do 07.05.2020.

PU Kruševac	81
PS Varvarin	11
PS Ćićevac	6
PS Trstenik	16
PS Brus	8
PS Aleksandrovac	13
Ukupno	135

Da bismo znale kakav je trend u broju prijavljenih slučajeva, trebalo bi da imamo podatak, koji govori o situaciji neposredno pre korone ili je uporediv sa istim periodom tokom prethodne godine. Mi taj podatak, nažalost, nemamo. U tom slučaju, preostaje nam da broj prijave za nasilje tokom vanrednog stanja, uporedimo sa prosečnim brojem prijave za 52 dana u istom periodu 2019, s obzirom da posedujemo podatke za celu 2019. Naime, ukupan broj prijavljenih slučajeva tokom 2019 je 1369 što na nivou od 52 dana u toku godine daje 195 prijavljenih slučajeva - za trećinu više nego tokom perioda vanrednog stanja. Ma koliko možda bila zanimljiva, napominjemo da ova kalkulacija, ipak, ostaje na nivou kalkulacije.

Hitne mere zaštite

Zakonom o sprečavanju nasilja u porodici, član 17, predviđeno je da policijski službenik, kada proceni neposrednu opasnost od nasilja u porodici, donese naređenje kojim izriče hitnu meru privremenog udaljenja učinioca iz stana i meru privremene zabrane učiniocu da kontaktira žrtvu nasilja i prilazi joj, u trajanju od 48 sati. Naređenjem mogu da se izreknu obe hitne mere istovremeno.

Tabela 4 - Ukupan broj izrečenih hitnih mera (za PU Kruševac sa policijskim stanicama, razvrstanih prema broju izrečenih mera udaljenja i zabrane prilaska i kontaktiranja tokom vanrednog stanja)

	Privremena zabrana učiniocu da	Privremeno udaljenje učinioca iz stana
--	---------------------------------------	---

	kontaktira i prilazi žrtvi nasilja	
PU Kruševac	44	18
PS Čičevac	9	5
PS Varvarin	1	0
PS Trstenik	18	6
PS Aleksandrovac	3	1
PS Brus	6	4
Ukupno	81	34

Ako bismo primenile iste pretpostavke kao i u slučaju broja prijava za nasilje, došle bismo do zaključka da je **broj hitnih mera zaštite** tokom vanrednog stanja, **115**, bio povećan u odnosu na period od 52 dana u proleće 2019. Ono što ostaje nepoznanica je broj osoba kojima su izrečene obe mere istovremeno.

Tabela 5 - Broj prekršenih hitnih mera zaštite za PU Kruševac sa policijskim stanicama

	Broj prekršenih hitnih mera za privremenu zabranu učiniocu da kontaktira i prilazi žrtvi	Broj prekršenih hitnih mera zaštite za privremeno udaljenje učinioca iz stana
PU Kruševac	1	0
PS Čičevac	0	0
PS Varvarin	0	0
PS Trstenik	0	0
PS Aleksandrovac	0	0
PS Brus	0	1
Ukupno	1	1

Ovo je dobar podatak. Procenat kršenja hitnih mera je i bio ranije nizak, a sada je zanemarljiv.

Tabela 6 - Broj mogućih učinilaca razvrstanih prema polu

	M	Ž
PU Kruševac	69	5
PS Čičevac	9	0
PS Varvarin	1	0
PS Trstenik	15	3
PS Aleksandrovac	4	2
PS Brus	6	2
Ukupno	104	12

Tabela 7 - Broj žrtava razvrstanih prema polu

	M	Ž
PU Kruševac	33	50
PS Čičevac	3	8
PS Varvarin	0	1
PS Trstenik	15	8

PS Aleksandrovac	2	4
PS Brus	3	6
Ukupno	56	77

Upoređivanjem podataka iz tabele 6 i tabele 7 zaključujemo da i žene i muškarci nasilje uglavnom trpe od istog pola – muškog. U slučaju žena, govorimo o rodno zasnovanom nasilju, u kojem prema raspoloživim informacijama, dominira porodično i / ili partnersko nasilje.

CENTRI ZA SOCIJALNI RAD U RASINSKOM OKRUGU

Centar za socijalni rad Kruševac

Broj održanih redovnih sastanaka grupe za koordinaciju i saradnju	4
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtvi	6
Broj sastanaka Grupe za koordinaciju i saradnju, na kojima su učestvovalе žrtve	0
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtve, u kojima su učestvovalе organizacije civilnog društva	0
Broj podnetih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	1
Broj usvojenih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	1

Centar za socijalni rad za opštine Varvarin i Ćićevac - Sa sedištem u Ćićevcu

Broj održanih redovnih sastanaka grupe za koordinaciju i saradnju	Nisu poslali podatak
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtvi	Varvarin 3; Ćićevac 1
Broj sastanaka Grupe za koordinaciju i saradnju, na kojima su učestvovalе žrtve	Varvarin 4; Ćićevac 4
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtve, u kojima su učestvovalе organizacije civilnog društva	Varvarin 2; Ćićevac 0
Broj podnetih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0
Broj usvojenih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0

Centar za socijalni rad Aleksandrovac

Broj održanih redovnih sastanaka grupe za koordinaciju i saradnju	Nisu poslali podatak
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtvi	4
Broj sastanaka Grupe za koordinaciju i saradnju, na kojima su učestvovalе žrtve	0
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtve, u kojima su učestvovalе organizacije civilnog društva	0
Broj podnetih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0
Broj usvojenih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0

Centar za socijalni rad Brus

Broj održanih redovnih sastanaka grupe za koordinaciju i saradnju	Sastanci su redovno održavani telefonom
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtvi	0
Broj sastanaka Grupe za koordinaciju i saradnju, na kojima su učestvovala žrtve	0
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtve, u kojima su učestvovala organizacije civilnog društva	0
Broj podnetih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0
Broj usvojenih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0

Centar za socijalni rad Trstenik

Broj održanih redovnih sastanaka grupe za koordinaciju i saradnju	Telefonski i elektronski sastanci. Poštovana zabrana neposrednog rada sa strankama u zatvorenim prostorima
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtvi	0
Broj sastanaka Grupe za koordinaciju i saradnju, na kojima su učestvovala žrtve	0
Broj izrađenih individualnih planova zaštite i podrške žrtve u kojima su učestvovala organizacije civilnog društva	Navode da ne postoje OCD koje se bave zaštitom nasilja u porodici
Broj podnetih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	Nijedna (0); Objašnjenje: Žrtve nasilja u porodici se upućuju na službu besplatne pravne pomoći. Na grupi za koordinaciju dogovoreno da kada služba besplatne pravne pomoći odbije pisanje tužbe ili žrtva to ne želi, a procena je da za tužbom postoji potreba, nju sastavlja javni tužilac jer se CSR javlja u istom postupku kao davalac stručnog mišljenja, pa ne može biti i tužilac.
Broj usvojenih tužbi za određivanje mera zaštite od nasilja u porodici	0

Podrška ženama u situaciji rodno zasnovanog nasilja putem SOS telefona

Konsultacije na SOS telefonu tokom vanrednog stanja pružalo je 6 konsultantkinja i jedna pravnik. Radno vreme SOS telefona bilo je 4 sata dnevno, 6 dana u nedelji, ponedjeljak-subota, od 10 do 14 časova, a pravne službe 6 sati nedeljno.

Usluge i dostupni vidovi podrške su bili redukovani na telefonski razgovor sa korisnicama, putem sa korisnice besplatnog telefonskog broja 066 006 606 i online kontakte putem e-mail adrese

sos.pescanik@gmail.com. U vezi sa slučajevima naših korisnica, ostvarile smo kontakte sa ženskim grupama u Rasinskom okrugu, Ž kao žena i kao Župa u Aleksandrovcu i Romani cikna Kruševac.

Ukupan broj poziva (12 dolaznih i 14 odlaznih u vezi sa slučajevima) bio je **26**, a ukupan **broj žena 7**. Pet žena (**5**) je tražilo i dobilo i pravnu podršku, u smislu razjašnjenja situacije i pružanja informacije o ostvarivanju određenog prava.

U odnosu na isti period tokom 2019, razlika u broju žena gotovo da ne postoji. Tokom aprila i maja 2019. SOS podršku tražilo je 8 žena, samo 1 više nego u izveštajnom periodu. Međutim, broj poziva bio je **manji za gotovo 30%** (12 u odnosu na 40 poziva korisnica u posmatranom periodu 2019.) što se može objasniti, naprimer, time da žene nisu mogle da zovu jer je i nasilnik bio kod kuće ili da su bile fokusirane na strah od pandemije više nego na nasilje koje im se događa. Znale su da institucije rade po izmenjenom režimu rada i mogle su misliti da nema svrhe da zovu i da treba da sačekaju da prođe vanredno stanje. Verovatno i da je nemogućnost dolaska u prostor na direktne i / ili individualne konsultacije bio razlog za smanjenje broja poziva, jer iskustvo pokazuje da komunikacija "oči u oči" za značajan broj žena predstavlja podsticaj da govore. Možemo dodati i podatak o reduovanju radnog vremena SOS telefona sa 27 na 24 časa nedeljno, kao i činjenicu da među klijentkinjama nije bilo, osim jedne, onih sa težom situacijom nasilja, koja iziskuje više poziva / kontakata, kako u odnosu na samu klijentkinju tako i prema institucijama u vezi sa njenim slučajem.

Druge usluge i aktivnosti SOS podrške u izveštajnom periodu

- Distribucija, putem društvenih mreža, posebno Facebooka i sajta, kako **informacija** o nasilju prema ženama i dostupnosti usluga podrške, tako i **u vezi sa virusom Covid 19**: simptomi, mere zaštite, postupanje tokom vanrednog stanja, policijskog časa, spisak važnih telefonskih brojeva, radno vreme zdravstvenih ustanova, prodajnih objekata i slično, kako bismo sugrađankama pomogle da lakše prođu kroz period neposrednog izbijanja epidemije i uvođenja vanrednog stanja.
- Održavale smo redovne kontakte sa Mrežom žene protiv nasilja.
- Odgovor na zahteve korisnica za materijalnom pomoći; kupovina higijenskih sredstava i namirnica
- Sačinile smo i na sajtu objavile izveštaj o radu SOS službe UŽ Peščanik u 2019.

<https://udruzenjepescanik.org/aktuelnosti/sos-podrška-zenama-sa-iskustvom-nasilja-u-porodici-u-krusevcu-01-01-2019-31-12-2019-god/>

Pravna podrška

Kada je reč o zahtevima u odnosu na pravnu podršku, korisnice su tražile i pitale:

- Šta se dešava ukoliko se ne odazovem na poziv suda u vreme Covida – 19?
- Koja prava imam kao žrtva porodičnog nasilja?
- Dodela vršenja prava roditeljske brige i staranja
- Neplaćanje alimentacije
- Vidjenje deteta sa nasilnim ocem, kako promeniti odluku Suda?

- Kako izgleda davanje izjave u tužilaštvu?
- Gde mogu dobiti informacije o predmetu?

Pravna služba SOS telefona, bila je dostupna putem e-maila i putem telefona uz posredovanje konsultantkinje na SOS telefonu. Napominjemo da nismo imale obraćanja putem e-maila u izveštajnom periodu, već samo kroz posredovanje SOS konsultantkinje, koja je nakon razgovora sa korisnicom u slučaju kada je postojala potreba za pravnom uslugom kontaktirala pravnicu i posredovala u uspostavljanju kontakata između korisnice i pravnice. Ukupan broj razgovora, koji je pravica obavila sa korisnicama bio je 7, a ukupan broj korisnica sa kojima je razgovarala 5.

U Kruševcu, decembar 2020.

Izveštaj sačinile Maja Konstantinović i Snežana Jakovljević

Gradovi u kojima ženske grupe, članice Mreže Žene protiv nasilja, pružaju SOS podršku ženama sa iskustvom nasilja u porodici

Više na <https://www.zeneprotivnasilja.net/o-nama/spisak-organizacija>

